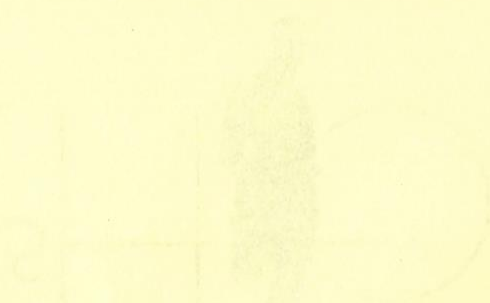

GUSTAF HELLSTRÖM- SÄLLSKAPET

Medlemsblad nr 1 : 2004
Årgång 4

GUSTAF HELLSTRÖM- SÄLLSKAPET

GUSTAF HELLSTRÖM-SÄLLSKAPET

Medlemsblad för 1904

N:o 1

Innehåll

Ordföranden har ordet	4
Kallelse till årsmöte samt dagordning	5
Gustaf Hellström och skärgården	6
Hellström, Böök och vida världen	8
Underofficerssonen i garnisonsstaden	10
Tema London i Gustaf Hellströms författarskap	12
Verksamhetsberättelse för år 2003	20

Ordföranden har ordet

Så har ett verksamhetsår för Gustaf Hellström-sällskapet gått till ända, och vi kan blicka både bakåt och framåt.

Gustaf Hellström har under året fått ganska mycken uppmärksamhet, och det kan vi i första hand tacka Ingemar Hermansson för som skrivit en utmärkt och uppskattande biografi över Hellström. Boken har lett till flera artiklar, och även i övrigt har Hellström tagit några kliv ur skuggorna i den massmediala världen.

Det har sagts att de litterära sällskapen alltmer blir komplement till hembygdssammanslutningar. Man lyfter fram sin ords författare och sätter in honom/henne i sitt lokala sammanhang. Det ligger säkert en hel del i denna kommentar, och vi skall inte i första hand beklaga en sådan utveckling.

Ser vi på Gustaf Hellström, så formades han i hög grad av Kristianstad, och Kristianstad blev en mycket viktig miljö i hans författarskap. Vårt sälls kapps förankring i Kristianstad är därför naturlig. Detta kalenderårs första sammankomst markerade sambandet Kristianstad – Hellström. Vi höll till på Militärsällskapets mäss i Stora Kronohuset, Kristianstad, och major Sven Scheutz informerade om Wendes regemente och om underofficerarnas ställning. Vårt sälls kapps mycket aktive medlem Anders Bojs talade om Hellströms uppväx ts betydelse för hans verksamhet som utrikeskorrespondent och författare. Redaktör Sven Hovne kunde till sin och vår förvåning konstatera att Hellström trots sin bakgrund ägnat mycket lite intresse åt officerare och soldater. Den armé som han givit störst uppmärksamhet är frälsningsarmén.

Men samtidigt som Gustaf Hellström i stor utsträckning är en Kristianstads pojke, är han annat också. Han var en världsmedborgare. ”Vida världen” har förekommit i ett par titlar för våra föreningssammankomster. Och det är viktigt att minnas även det. Därför är det utmärkt att sällskapet vice ordförande, Eva Ström, vid vårt årsmöte den 18 april kommer att tala om Hellströms roman ”Storm över Tjurö” med motiv från Stockholms skärgård. Vi kan göra klokt i att läsa eller läsa om denna bok, så förvandlar vi årsmötet till en stor läsecirkelssammankomst.

Det är viktigt att vi skall ha det gemytligt vid våra sammankomster. Innehållet i föredragen är det viktiga, men god samvaro är inte att förakta. Styrelsen tycker därför att vi vid årsmötet använder oss av en liten del av de pengar vi har och bjuder på ett glas vin eller motsvarande med tillugg.

Varmt välkomna!

Sverker Oredsson

ordf i Gustaf Hellström-sällskapet

Kallelse till årsmöte

Medlemmarna i Gustaf Hellström-sällskapet och övriga intresserade kallas till årsmöte.

Tid Söndagen den 18 april 2004 kl 16.00

Plats Stadsbiblioteket, Gustaf Hellström-rummet och tidskriftsavdelningen
Föreningsgatan 4, Kristianstad

Program

Som inledning med början kl 16 bjuder Sällskapet på en ostbricka med vin/cider i Gustaf Hellström-rummet.

Förhandlingar

1. Val av ordförande och sekreterare för mötet
2. Val av två justerare
3. Fråga om årsmötets stadgeenliga utlysande
4. Styrelsens verksamhetsberättelse
5. Ekonomisk rapport
6. Revisorernas berättelse
7. Fråga om ansvarsfrihet för styrelsen
8. Val av ordförande
9. Val av kassör
10. Val av övriga styrelseledamöter
11. Val av revisorer och revisorssuppleant
12. Val av valberedning
13. Fastställande av årsavgift
14. Eventuella frågor till styrelsen
15. Övriga frågor

Föredrag

Författaren och Sällskapets vice ordförande Eva Ström talar om Gustaf Hellströms roman *Storm över Tjurö*.

Gustaf Hellström och skärgården

Gustaf Hellström vistades under 30-talet på Utö i Stockholms skärgård under somrarna. Här fick han stoff till en av sina mest uppmärksammade romaner: Storm över Tjurö som utkom 1935. Precis som i Snörmakare Lekholm är Hellström fascinerad av att studera ett socialt mikrokosmos och romanen är liksom Hemsöborna en brett upplagd skildring av skärgårdsfolkets emotionella och ekonomiska transaktioner. I centrum för berättelsen står gumman Bohms frånfälle och begravning, en begravning där det blåser upp till storm i flera bemärkelser. Men stormen som går över Tjurö har också en allegorisk betydelse. Hellström var väl medveten om det världspolitiska läget och insåg att ett världskrig var nära förestående. Hans studie i människors kortsiktiga egoism i det lilla skärgårdssamhället blir en parallell till giriga stormakters hänsynslöshet. Det är inte bristen på kunskap som leder till ondska, menar Hellström, utan bristen på känsla för medmänniskan.

Detta humanistiska budskap vann dock föga anklång på verklighetens Utö, där dåtidens människor kände sig utpekade, vilket ledde till en intensiv diskussion och också blev slutet för Gustaf Hellströms Utövistelser. På gott och ont är Utö en plats där Gustaf Hellströms namn verkligen lever kvar. Välkommen till ett föredrag om romanen på årsmötet – och passa gärna på att läsa denna färgstarka skildring till dess.

Eva Ström

Ur Storm över Tjurö

När han vaknade hade klockan hunnit bli över fyra. Solen stod nu bara en halv meter över grantopparna i väster och Kyrkviken, som sträckte sig i öster och väster, glödde som smält metall. Det var kav lugnt och gäddorna slog som pisksnärtar inne i Kalvens vassar. Bohm själv gick i en av sina ekor, beväpnad med en fork. Han hade det bekvämt med fisket, Bohm. Han behövde bara lägga ut ett grimnät tvärsöver en av småvikarna och gå i ekan och forka. Sen var det bara att håva upp den ena gäddan efter den andra. Det kunde bli ända till en fyrtio, femtio, om det ville sig. Till en och femtio kilot för mellanstorlekarna och sjuttiofem öre för de stora och små. Det blev pengar, det! Och bekvämt var det också, utom om vintrarna förstås, då isen lagt sig och man måste såga en rädda i den för att kunna lägga ut näten.

I detta sammanhang och med blicken följande Bohms åtgöranden, undrade Sjöholm och det var inte första gången om det i alla fall inte borde finnas ett helvete. Om inte för annat så bara för att härbärgera Bohm. Det var ju knappast någon mening med att en mänska skulle få gå omkring och bära sig åt som han gjort ett helt liv och ha framgång i allt, och sen bara dö och vara borta från alla efterräkningar. Det var liksom ingen moral i en sådan ordning. Ingen gudomlig rättvisa. Det borde kanske finnas en himmel också, när allt kom omkring, för att

härbärgera sådana som gumman Bohm. Hon hade inte haft det roligt. Hon kunde behöva lite salighet efter sitt jordeliv.

Sjöholm undrade också och inte heller detta för första gången hur det egentligen hängde ihop, då Bohms far åkt över bord och drunknat, när han och sonen varit ute och seglat. Det hade inte varit någon vanlig seglats heller, för den delen. Gubben hade sålt sin ö till flottan, som skulle bygga magasin på den, och han och sonen hade varit till stan för att hämta likviden. Tiotusen kronor i reda pengar! De tog ångbåten från stan till Dalarö. Därifrån skulle de segla hem. Det hade blåst hård, sydlig kuling till storm den eftermiddan. De hade vinden mot sig och måste ligga och kryssa. En gång, när de skulle gå över stag, tog storseglet gubbens mössa med sig. Sonen, efter vad han själv påstod inför domaren, ville att mössan skulle ligga. Det var grov sjö. Och det började också skymma på. Men gubben hade gett sig fan på att han skulle ha mössan med sig hem. Han hade haft den i tjugu år och han tänkte behålla den till döddagar. Den var av skinn och så fet av svett och smörja, så att den låg och gungade på sjöarna som en ejder. De gjorde det ena slaget efter det andra för att få tag i den. Och hur han nu bar sig åt, åkte gubben över bord, när han skulle sträcka sig efter den. Han sjönk som en sten, påstod sonen för domaren. Han hade väl gapat av förskräckelsen och fått vatten i lungorna. Och de tiotusen tog han med sig i djupet, för dem hade han i kavajens innerficka. En fjorton dar senare flöt liket upp. Det var till och med sonen, som hittade det. Det hade flutit i land på fastlandet. *Och då var pengarna borta från innerfickan!* Sonen, Bohm, som nu stod i ekan och forkade och som Sjöholm följde med blicken, kom för rätta som misstänkt. Men han gick fri. Änkan kom på sockenstugan. Döttrarna tog tjänst i stan och sonen, Bohm där borta, gick till sjöss. Han var då ett par och tjugu år, bara pojken. Men fem år efteråt kom han tillbaka och ville köpa Tjurö Kalv för tiotusen kronor, som han grävt upp i Alaska, efter vad han påstod. Men sin mor lät han sitta på sockenstugan.

Men nu kom någonting annat som var märkvärdigt med Bohm och som Sjöholm också funderat mycket på. Och det var Bohms rädsla för allt som flöt upp ur sjön, utom fisk och vrakspillror förstås. Han var till och med rädd för en säl. Inga pengar i världen kunde förmå honom att klubba en själhund. Och en gång, då de skulle ut till havs och bogsera in några finnar, som flutit upp efter en brigg, som sjunkit ute vid Mellskär, så att liken skulle komma i vigd jord, hade Bohm bådats upp. När han kom hade han en yxa med sig. "Vad ska du med yxan i båten", hade fjärdingsman frågat: "Finnarna kan väl inte göra dig nå't ont nu, när de legat i vatten så länge. Är du rädd för spöken?" Men Bohm hade inte svarat. Han hade bara plirat ett par gånger med sina stålblå grisögon och strukit sig över skägget. Och yxan tog han med sig i båten.

Storm över Tjurö, s. 62–65

”Hellström, Böök och vida världen”

Sammanfattning av ett föredrag av professor Svante Nordin.

På höstmötet söndagen den 19 oktober 2003 besöktes Sällskapet av Svante Nordin, professor i Idé- och lärdomshistoria i Lund och tillika ordförande för Frans G. Bengtsson-sällskapet. För allmänheten är Nordin nog mest känd för sin fylliga och läsvärda biografi över Fredrik Böök. Ämnet för dagen var ”Hellström, Böök och vida världen”. Det följande är ett referat utfört efter anteckningar förda under mötet.

Kristianstadspojkarna Hellström och Böök var skolkamrater och hade en hel del gemensamma utgångspunkter. De präglades av samma miljöer, och det gäller i viss mån även deras Lundatid, påpekade Nordin. Bägge har utifrån en småborgerlig utsiktspunkt skildrat den speciella Kristianstadsmiljön med dess utpräglade ståndsskillnader och provinsialt trånga rum. Bägge längtade ut.

Hellströms tidiga böcker fick ganska negativa recensioner av Böök, men det gäller inte böckerna *Snödroppen. Ett tema i variationer* (1909) och särskilt inte *Kuskar. En berättelse* (1910), där några Londonkuskars livsöden tvinnas samman. Böckerna fick framgång och trycktes tidigt i två respektive tre upplagor. *Kuskar* är ett tidigt exempel på den socialt färgade realism som skulle bli totalisternas varumärke och som skulle få en ivrig tillskyndare just i Fredrik Böök. Man kan då notera att *Kuskar* kom före Sigfrid Siwertz genombrottsroman *Mälarpirater* (1911), som ju ofta framställs som portal till det litterära tiotalet. Hellströms närmast följande böcker rönt inte lika stor uppskattning hos Böök.

Böök reser till Paris 1911. Han är ännu inte så tyskinriktad som han skulle bli senare. Det som lockar är konservativa franska politiska tänkare som Maurice Barrès, som han också sammanträffar med personligen. Författarinnan Marika Stjernstedt har översatt och visat Barrès artiklar som Böök skrivit om honom, och det är hon som för dem samman. Böök besöker också föreläsningar vid Sorbonne och lyssnar bl.a. på Henri Bergson som nu är i ropet. Men när kriget bryter ut sker en omsvängning. Böök blir Tysklandsvän, och när han besöker fronten på den franska sidan 1915 är det en ironisk skildring han ger.

Hellström befinner sig också i Frankrike, efter några år i London, men till skillnad från Böök är han liberalt sinnad, och när kriget bryter ut engagerar han sig starkt för den franska saken. Nordin påpekade att både Böök och Hellström hade tankar om att gå in i kriget som frivilliga. Intressant var också hans påpekande att Hellströms femte roman om Stellan Petreus, *Den gången*, skrevs under andra världskriget men skildrar hur det var i Frankrike *den gången*, alltså under första världskriget.

Också under trettitalet står Böök och Hellström på motsatta sidor. De besöker bägge Hitlers nyordnade Tyskland våren 1933, men de tolkar verkligheten på helt skilda sätt, vilket inte minst märks i deras skildringar av bokbålen i Berlin i maj. Böök idylliserar och uppfattar det hela som studentikosa upptåg, medan Hellström inser att det är repressionen som börjar. I boken *Det*

tredje riket. Från Hitlerkupp till folkenighet kan man läsa Hellströms insiktsfulla reportage från denna vår. Bland annat besöker han redan nu ett koncentrationsläger för politiska fångar.

Till skillnad mot Hellström kom Böök aldrig att besöka USA och inte heller Sovjet. Den förre var alltså den mest bereste och tydligen också den politiskt mest klarsynte. Resan i Sovjetunionen hösten 1937 resulterade i ytterligare en kritisk och skarpsynt samling reportage, omtryckta i en volym med den ironiska titeln *Vägen till paradiset*.

Tilläggs kan att Hellström också kunde göra missbedömningar. Medan Böök beundrade Winston Churchill kunde Hellström betrakta denne som en politisk föredetting åren runt 1930. Så kunde det se ut då.

Vad gäller synen på USA, så kunde den i viss mån sammanfalla, konstaterade Nordin. Hellström hade så småningom blivit kritisk till det amerikanska, medan Böök redan från början delade den kritiska attityd som varit så vanlig bland europeiska intellektuella, både till höger och till vänster, nämligen att USA var ett tämligen föraktligt uppkomlingsland utan egen kultur men med ett stort inslag av kulturfientlighet. Men det fanns ju en inhemsk amerikansk kritik, som tog sig uttryck i skönlitterära skildringar skrivna av storheter som Sinclair Lewis (romanen *Babbitt* 1922; Nobelpriset 1930) och Theodore Dreiser (romanen *En amerikansk tragedi* 1925), och typiskt är då att både Hellström och Böök uppskattade dessa författare.

Hur såg då Fredrik Böök på Gustaf Hellströms eget fortsatta författarskap? I de första två delarna av den delvis självbiografiska Stellan Petreus-serien förekommer en osympatisk skol- och studentkamrat vid namn Axel Ahlberg, som har många drag gemensamma med den unge Böök. Denne påstod sig visserligen aldrig ha läst romanerna, men att han tagit illa vid sig är uppenbart, och detta torde vara bakgrunden till att Hellström inte fick plats i den inflytelserika översiktsboken över den samtida svenska litteraturen, *Resa kring svenska parnassen* (1926).

Med tanke på att han påstår sig inte ha läst böckerna alls är det överraskande att Böök själv erkänner att hans egen bok om uppväxten i Kristianstad inspirerats av Hellströms. Men Bööks ständigt framgångsrike hjälte Bertil Åradsson är i allt Stellan Petreus direkta motsats.

Mot slutet blir bilden dock försonligare, konstaterade Svante Nordin. De satt nu bägge i Svenska Akademien och de gamla stridigheterna tycks ha bilagts. Symptomatiskt är att Hellström skickade Böök sin sista bok, *I morgon är en skälm*, försedd med en vänlig dedikation. När Böök fått budet att Hellström avlidit skriver han till Tor Bonnier och beklagar att de inte hade träffats hemma hos Bonnier på hösten, så som denne tydligen hade önskat. "Jag har tänkt mycket på honom de sista nätterna", skriver Böök.

Lennart Leopold

Underofficerssonen i garnisonsstaden

Mötet i Militärsällskapets mäss i Stora Kronohuset i Kristianstad söndagen den 29 februari blev en mycket trevlig och varierad tillställning, med inlägg av major Sven Scheutz, redaktör Sven Hovne från *Sydsvenskan* och inte minst från vår egen Anders Bojs, som också hade arrangerat det hela. Då vi hoppas få publicera Sven Hovnes anförande vid ett senare tillfälle kommer hans synpunkter endast att antydast i det följande.

Det trettiotal som hörsammat kallelsen bjöds ost och vin till självkostnadspris, och under tiden berättade major Sven Scheutz om de vackra lokalerna och deras historia.

Därefter började det egentliga programmet med att Sven Scheutz berättade om Wendes artilleriregemente med tyngdpunkt på dess betydelse för staden Kristianstad. Talaren har skrivit en hel del kring Wendes och på senare år har han arbetat med böcker som presenterar regementets officerskår respektive underofficerskår. Den senare boken är ännu inte publicerad.

Kristianstad var en liten stad med ett sort regemente. För tvåhundra år sedan hade staden endast 2 500 invånare, femtio år senare hade denna siffra fördubblats och år 1900 hade befolkningen ökat till omkring 10 000 invånare. Regimentets lokaler låg utspridda på många håll i den lilla staden, och trafiken var livlig mellan dessa. Gatubilden dominerades med andra ord av uniformerade män till fots och till häst, och då ska man inte heller glömma att Kristianstad var den enda stad utom Stockholm som hade daglig vaktparad. Vaktombytet vid Stora torg följde ett komplicerat ceremoniel.

Officersyrket var ännu att betrakta som ett halvtidsjobb, vilket gav officerarna riklig tid att engagera sig också i stadens civila liv. Det var många militärer som hade offentliga uppdrag och som satt i stadens olika styrelser. För att nämna ett exempel på andra uppgifter, så var det en officer som fungerade som cellfängelsets direktör.

I Gustaf Hellström-sammanhang har underofficerskåren sitt stora intresse, eftersom Hellströms far var styckjunkare. Att fadern inte var officer utan en underhuggare lär ju ha präglat sonen till den grad att han hade sociala underlägsenhetskänslor hela livet igenom.

Eric August Hellström värvade sig som soldat, artillerist, men eftersom han var intelligent och framåt följde han de utbildningar som gavs vid regementet. För att bli andra korpral fordrades ett halvt års undervisning i modersmålet och i matematik. För ytterligare avancemang krävdes sedan studier i naturlära, historia och geografi, men naturligtvis framför allt i matematikens olika deldiscipliner. Hellström blev mycket framstående i matematik och kunde senare ge extralektioner till gymnasister men också till unga löjtnanter i karriären. Efter pensioneringen var Eric August Hellström kamrer vid gasverket.

Efter Sven Scheutz intressanta föredrag, vars många fina vardagsbilder här endast kunnat antydast, kåserade adjunkt Anders Bojs kring Hellströms utnyttjande av militära inslag och övriga Kristianstadsinteriörer i sin

skönlitterära produktion. Framställningen beledsagades av ett mindre antal men i stället väl valda bilder, vilket ju alltid ger en extra dimension åt ett anförande. Särskilt minns man efteråt ett rivningsfoto som visar rasmassor efter Gustaf Hellströms barndomshem "Storehus" men inne på gården och ännu intakt "Lillehus", där "rabulistbarnen" bodde enligt framställningen i den självbiografiska romanen *Dagdrömmar*. Husen revs så sent som 1965, och då för att lämna plats för Sparbankens nya lokaler. Andra bilder som fånglade auditoriet var några teckningar föreställande officersfrun Maria von Platen, som ju hade ett påfallande intresse inte bara för skönlitteraturen utan också för dess författare. Gustaf Hellström var en av hennes erövringar, Hjalmar Söderberg en annan.

Med tanke på att vi satt i en officersmäss var det påfallande i sammanhanget att alla talare betonade att Hellström egentligen ganska lite anknyter till det rent militära livet i sitt verk, och detta gäller även journalistiken. Det finns där som bakgrund, men själv är Hellström inte särskilt insatt eller ens intresserad av militärlivets vardag. Han gjorde själv aldrig militärtjänst. Redaktör Sven Hovne som ytterligare utvecklade dessa tankar konstaterade inledningsvis att den enda armé som Hellström skrev mycket om var Frälsningsarmén, och de officerare som återkommer flitigast var samma armés grundare och ledare. Övriga officerare och vanligt militärliv förekommer mycket sparsamt. Också under första världskriget, som *Dagens Nyheter*s korrespondent i Paris, skriver Hellström huvudsakligen om de civilas vedermödor. Och när Hellström i ett par fall verkligen skriver om högt uppsatta militärer – en fransk och en engelsk – så tycks intresset grunda sig på deras ovanliga karriärer, nämligen att de arbetat sig upp från vanliga meniga och nått höga positioner. Något sådant skulle aldrig ha varit möjligt i Tyskland, framhåller Hellström, och – underförstått – inte heller i Sverige. Det var så den militära världen såg ut för underofficerssonen från Kristianstad. För honom tycks det militära främst ha representerat en värld av orättvisor och sociala nederlag.

Lennart Leopold

Tema London

i Gustaf Hellströms författarskap

Tanken att försöka spegla Gustaf Hellströms tid i London och vad London betytt för hans författarskap slog rot när Bok- och biblioteksmässan i Göteborg presenterade brittisk litteratur som sitt tema för 2004 års mäs­sa. Att London hade stor betydelse för Hellströms utveckling är tveklöst. Här började han som utrikesreporter, en bana som skulle leda honom till både Frankrike, USA och Sovjet. Den första perioden i London omfattade åren 1907-1911, och därefter återvände han år 1927 för att stanna till 1935.

Tanken att presentera Hellströms londonanknutna författarskap i en tidstypisk monter stupade tyvärr på de knappa ekonomiska och personella resurser som det ganska nyetablerade Sällskapet förfogar över. I stället presenterar vi här några texter som speglar både journalistiska och skönlitterära inslag med London som gemensam nämnare.

Av Gustaf Hellströms författarskap med inslag av London kan nämnas Kuskar (1910), hans egentliga litterära genombrott, Från redingot till kavajkostym (1933), Kärlek och politik (1942), den femte delen i Stellan Petreus-serien samt Personligt (1953) en samlingsvolym som bland annat innehåller ett par essäer om Londonlivet och engelsmannen. Tidningsartiklarna, som han publicerade i Dagens Nyheter är inte samlade och utgivna i bokform, men ett par av dem kan läsas i Sällskapets medlemsblad nr 2 år 2001. Den främsta källan till kunskap om Hellströms författarskap är idag Ingemar Hermanssons bok Att vidga sitt synfält (2003).

Vi inleder med Hellströms egen beskrivning av hur det gick till när han fick erbjudandet att bli korrespondent i London och därefter följer ett kort avsnitt om hans första tid i storstaden. De socialliberala inslagen om fattiglivet i East End och hungerkravallerna vid Trafalgar Square omkring 1910 är kanske det man bäst minns. Sådana inslag illustrerar vi med dels ett avsnitt ur Kuskar, dels ett centralt stycke ur Kärlek och politik.

Ur Personligt s. 60-64

DET VAR AV en ren tillfällighet som jag kom att bli utrikeskorrespondent. Försåvitt man nu kan säga att en slump avgör en människas levnadsöde. Livet är rikt på chanser som erbjuder sig. Men det är bara en eller annan av dem, som man tar. De flesta möter inte något gensvar inom en, och man kastar dem från sig som man gör med de tryckta annonser arbetslösa manschettproletärer sticker i handen på en på trottoaren. Sätillvida kan det emellertid ligga en viss sanning i påståendet att det var slumpen som gjorde mig till tidningskorrespondent, eftersom jag själv aldrig skulle ha kommit på idén. Inte därför att jag saknade lust att se mig omkring en smula i världen, utan av den mycket enkla anledningen att jag inte ansåg mig ha några som helst förutsättningar att gå i

land med en sådan uppgift, om vilken jag för övrigt hade ytterst vaga begrepp. Jag hade varit "grek" i gymnasiet och min färdighet i moderna språk var synnerligen bristfällig; mina kunskaper i engelska stod på gränsen till analfabetens. Jag var dessutom av naturen ingen företagsam person; vad jag möjligen ägde av initiativ hade under de senaste åren enkelriktats, och geografiska strövtåg hade inga lockelser för mig, om de var förenade med ansträngningar som kunde ha en distraherande eller splittrande inverkan på mina ambitioner.

En eftermiddag i slutet av augusti eller början på september 1906 satt jag – vilket icke var så alldeles ovanligt! – på Rydbergs bar. Jag var ensam vid mitt bord och zum Tode betrübt. Denna sinnesstämning var inte tillfällig; den hade, av olika anledningar, hållit sig kronisk under det senaste halvåret. Plötsligt kom en man fram och ställde sig framför mig. Det var Beyron Carlsson, kåsören "Floridor" och "Celestin" i Dagens Nyheter. Vi var bekanta, kanske t. o. m. du och bröder, men kände varandra ytterst lite. Han hörde till det ur skraddarsynpunkt eleganta Stockholm, som inte fallit för det splitter nya amerikanska modet utan fortfarande hämtade sina inspirationer i klädväg från parisboulevardernas flanörer: livrock, knäppkängor, grå glacéhandskar, ebenholtskäpp med silverkrycka. Han var dessutom på sitt sätt och inom sin rayon en person som inte saknade ett visst inflytande; hans något ytliga spiritualitet var inte alldeles ofarlig, vilket David Sprengel, bland andra, fått kännas vid. ("Den skinnsjuka greven"!) Nu frågade han mig om han fick slå sig ner ett slag. Vad vi till en början talade om har jag för längesen glömt. Mitt minne träder i funktion först när han kastade fram en undran om jag inte funderade på att resa utomlands.

Ni unga stockholmsnovellister går här och dräller på barerna och skriver om notarier i verken, deras växelrytterier och små erotiska eskapader. Varför ger ni er inte ut?

Jag svarade att: jo, jag var för några år sen i London. (Detta var ingen osanning, men innebar inte desto mindre en betydande överdrift. Som mycket ung student hade jag en sommar hyrt in mig som ensam passagerare på en tysk lastångare som låg i Åhus hamn och skulle till London. Medan den låg ute på floden i jämnhöjd med Millwall Docks och lossade lasten i läktare hade den tyske kaptenen tagit mig med i land ett par gånger och låtit mig få några glimtar av världens största stad från busstak och enklare näringsställen.)

– Utmärkt, sa Beyron Carlsson. Vi har ingen där nu. Jag ska tala med Hemberg om saken.

Därmed samlade han glacéhandskar, hatt och ebenholtskäpp, reste sig upp och gick till ett fönsterbord med operettsångare.

Jag fick aldrig någon förklaring på hans älskvärda infall. Fastän han tillbragte en stor del av dagen – och förnatten – på offentliga lokaler var han en mycket nykter man. Hypotesen att han gripits av plötslig sinnesförvirring måste också avfärdas – han var en synnerligen välbalanserad person. Hans propos var – och har förblivit – mig en fullständig gåta. Jag hade aldrig haft anställning i en

tidning. Jag hade aldrig heller lämnat något bidrag till Dagens Nyheter. Jag hade gett ut två mycket dåliga böcker och kritiken hade gett dem det mottagande de förtjänade. Det var allt jag hade att visa på den s. k. kreditsidan i mitt konto. England, tänkte jag och skakade invärtes på huvudet: att ta emot Beyron Carlssons anbud – om han nu av en eller annan bisarr anledning menat allvar med det – vore helt enkelt bedrägeri. Och så djupt hade jag ännu inte sjunkit. Förresten skulle bedrägeriet snart bli upptäckt och min inkompetens avslöjad. Jag kunde se mig själv som en av de legendariska två hundra tusen, som utblottade trampade Londons trottoarer, därför att de inte trumfat i bridge. Dessutom höll jag på att sluta en bok, som jag under alla omständigheter ville och måste ha färdig: i den skulle jag visa kritiken att jag etc.... Under tiden fick jag ha det som jag hade det.

Jag såg under höstens lopp Beyron Carlsson ett par gånger på gatan eller på Rydbergs bar, där han i likhet med den tidens "hela Stockholm" brukade häcka mellan 3 och 4 på eftermiddagarna för att ta reda på vad som tilldragit sig i stadens kulturkretsar under förmiddagen. Jag undvek honom och han gjorde inte något närmande. I annat fall var det min mening att säga honom antingen att jag hade andra planer eller också upplysa honom om min inkompetens. Men någon gång i mitten av oktober tog han mig, bildligt talat, i rockuppslaget och frågade:

– Nå?

Jag ställde mig inte avvisande. Ty under tiden sedan vårt första samtal hade någonting hänt mig: hans idé hade inte hamnat direkt på hälleberget utan i en skreva med ett tillräckligt djupt jordlager för ett frö att slå rot i. Min bok var då färdig, antagen av förlaget och honorerad med – vill jag minnas – 800 kronor. Jag var med andra ord (relativ) kapitalist. Jag svarade honom:

– Efter jul!

– Bon, sade Beyron Carlsson.

Några dagar senare gick jag upp till Hemberg. Han hade tydligen inte samma uppfattning om min lämplighet. Han var inte kåsör som Beyron Carlsson utan den 125-procentige tidningsmannen. Han var dessutom en hård man att förhandla med, inte minst för den som inte var van vid sådana förrättningar och för övrigt saknade varje tillstymmelse till den bakgrund, som man brukar kalla prestige. Femton öre raden för de artiklar som tidningen tog in var hans oåterkalleligen sista bud.

– Men respengar då?

– Nej, inga respengar!

Jag lämnade honom med munnen full av outtalade förbannelser. Men nu hade jag inget annat val: jag, eller någonting inom mig, hade fattat ett beslut. Och det var oryggligt. Det hade kommit därefter att Londonresan blivit ett krav som jag ställde på mig själv. Jag kan nu inte ge någon annan förklaring på att jag vågade ta en risk med så oöverskådliga följder och så små utsikter att lyckas.

Ur Kärlek och politik, s 7f

Under mer än ett år hade Stellan Petreus genomgått den ensamme främlingens bostadsutveckling i London. Från solkiga boardinghouses i Bloomsbury, dit fattiga utlänningar söker sig, hade han emigrerat västerut, till Bayswaters skamfilade pensionat för mycket unga eller åldrande citykontorister och enklare landsortsmedelklass. Från Bayswater hade han flyttat över till andra sidan om Hyde Park, till South Kensingtons pretentiösare familjehotell med pensionerade, av tropikerna märkta kolonialtjänstemän med deras bortskämda, högdragna hustrur, lägre, ogifta befattningshavare i ämbetsverken och sysslolösa, ambuleringe damer i alla åldrar, som levde på en livränta, på avkastningen av ett litet kapital eller på de smulor som föll från familjeöverhuvudets rikare bord.

Det var en utveckling som på samma gång avspeglade hans ökade ekonomiska tillgångar och hans växande förtrogenhet med de yttre förhållandena. Ett helt år hade han ägnat åt vad man skulle kunna kalla topografiska strövtåg. Vid det laget visste han på ett ungefär, hur olika delar av jättestaden såg ut olika tider på dygnet. Han hade vandrat omkring, ömsom metodiskt och samvetsgrant, ömsom på måfå eller driven av stundens stämning. Han hade studerat befolkningen under ett kalenderårs söckenveckor och festdagar. Och i artiklar till sin tidning hade han sökt återge vad hans turistöga uppfångat.

Ur Kuskar, s. 56f

Kusken Dicks hustru och nyfödda barn har just dött i barnsäng, då han träffar Tommy, en annan kusk.

Tommy såg tillbaka.

– Jag sitter här och tänker och tänker – – –

Han tystnade plötsligt, vred på sig som om han sökte skruva sig upp ur ett hål, han stoppats ner i, men som om han för varje vridning på kroppen kände, att han endast vred sig hårdare fast, därför att han ej hade några gånger att skruva upp sig med.

– Jag sitter och tänker – – – och vad jag tänker är detta: det är något djävligt besynnerligt med det här livet. Ibland tror jag att det är alldeles galet.

Dick svarade med en suck.

– Ja, man förstår det inte. Det är visst inte meningen att man ska förstå det. Det är så mycke som händer, som är oförtjänt.

Tommy reste sig upp, började gå av och an, medan han fortsatte att skruva på kroppen.

– Ja, det är djävligt.

Han stannade med ett ryck mitt framför Dick och såg djupt och sorgset in i hans ögon. Så skakade han på huvudet.

– Ja, det är så etter, etter förbannat! Kan du tänka dig! I går natt fick min hustru tvillingar.

Dick stirrade stelt, förskrämt framför sig. Han nästan viskade fram orden:

– Dog hon?

– Dog! Dog! Hon!

Dick såg på honom med frågande ögon. Vad menade han? Var han drucken? Dick kunde inte förstå.

– Dog barnen då? kom det efter en stund.

Tommy gav Dick en förundrad blick.

Vill du följa med hem, ska du få höra om du tycker att det låter, som om där vore lik i huset. Det är ett satans väsen, ska jag säga dig. Ingen nattro. Sover den ene, så skriker den andre. De kan inte få mat båda på samma gång, och så vaknar hela raden. Du skall veta jag hade fem förut. Bara jag ser på gumman, blir hon med barn. Det är en cirkus, ska du tro! Äter som vargar gör de. Sliter kläder så att ibland tror jag de sätter sig på slipstenar för att fortare få håll i byxorna. Jag vet förbanna mej inte, vad jag ska göra.

Han stirrade framför sig en lång stund. Så fortsatte han med hög och klagande röst: Att få en unge åt gången, det kan va sin sak, om det nu ska va på det viset. Det kan jag se rättvisa i. Men två – – – det är gud nåde min själ en för mycke. Det är att straffa en för hårt för en sak, man i alla fall inte kan hjälpa.

Tommy sjönk åter ner på en bänk med händerna under hakan. Hans väderbitna panna låg i rynkor.

– Och så är det detta! Får de rika tvillingar? I helvete, får de! Men vi fattiga får dem. Det är som om jag alltid sagt: De rika, de kan roa sig.

Ur Kärlek och politik, s. 128–135

Det var den sista lördagen före julafton. En uppslagsrik medarbetare hemma på redaktionen i Stockholm hade kommit på idén att tidningens korrespondenter i Berlin, Paris och London skulle skildra julklappskommersen och julbrådskan i de respektive världsstäderna. Artiklarna skulle vara redaktionen till handa minst tre dagar före julafton. Petreus vandrade omkring i Westend efter lunchen och annoterade med ögat. Han gjorde en cirkel från Piccadilly circus längs Upper Regent street, New Oxford street, Bond street, Piccadilly och tillbaka till utgångspunkten. Fastän det var lördag hölls affärerna öppna hela eftermiddagen.

När han fullbordat cirkeln sneddade han över till Café Royal för att få en mazagran och ett par äkta franska briocher. I det gamla förgyllda kaféet, en gång grundat av franska emigranter, hade Oscar Wilde under sin storhetstid hållit eftermiddagshov, och på den röda schaggsoffan allra längst bort i hörnet till vänster helgade ännu några av hans trogna hovstat varje eftermiddag hans minne vid ett glas absint.

Petreus blev sittande kvar längre än han ämnat. Uppmätt i kilometer hade hans promenad inte varit lång. Men här inne, i det tungt dekorerade, gyllenlädersmörka kaféets rökfyllda värme smög sig tröttheten över honom som en långsam förlamning. Den oerhörda trängseln han arbetat sig igenom, de stora varuhusens på Oxford streets ljusdränkta överdåd och den diskret belysta,

fabulösa lyxen i butiksönstren längs Bond street fyllde honom med en känsla av rapande övermättnad. Klockan var över fem, när han ställde sig på sin vanliga plats i hörnet av Whitehall och Trafalgar square.

Det var den vanliga synen: squaret fullpackat, kanske ännu mer än någon föregående lördag. Talarna stod uppe på Nelsonkolonnens bas. Resolutionslapparna virvlade över huvudena som om de snöat ur en jättesäck. En himmel, gul och tjock som ärtpuré, hängde så lågt att Nelsons duvspillningstäckta huvud och axlar försvann i den. Klockspelet i S:t Martins in the Field sotiga kyrka ringde till helgmål, dränkte alla ljud och jagade tusen starar som stora svarta flugor ur alla deras nattgluggar och prång. Strax intill lyste Coliseumvarieténs namn i eldskrift högt över nöjestemplets rundkyrkekupol. På taket till Morleys hotell skrevs Bovrils kraftfoder och Schwepes sodavatten med fosforescerande pennor i luften, ströks ut, kom tillbaka och ströks ut på nytt. I de höga fönstren till Constitutional club, konservatismens högborg, i hörnet av Pall Mall, stod herrar i redingote och betraktade massan med en cigarr i munnen och händerna djupt i byxfickorna.

Klockorna i S:t Martins tystnade med några korta, skarpa klämtningar. Det upprörda lufthavet lade sig till ro. Starna flög efter ett par massmanövrer tillbaka till sina nattställen. Det uppstod en rörelse uppe på kolonnbasen. En man steg fram till dess yttersta kant, gestikulerade med armarna och satte megafonen till munnen. Petreus, som stod en tretti, fyrti meter snett bakom honom, kunde inte uppfatta vad han sade. Han hörde bara det otydliga ekot, som studsade tillbaka från National Gallery.

Men minuten därpå steg ett jättelikt, öronbedövande dån från massan, likt dån av en flod som brutit sina fördämningar. Det var inte något hurrarop, endast ett oartikulerat ljud som på ett kommandorop slungats ut från tjugu tusen hjärtan som från tjugu tusen katapulter. Petreus ryggade instinktivt tillbaka och tog stöd mot husväggen. Hans kropp skakade. Det var inte av rädsla, hela hans varelse vibrerade inför den rent fysiska våldsamheten i detta överväldigande utbrott. Han slöt ögonen, medan dån avtog. När han åter öppnade dem såg han betjänarna i Constitutional club stänga innerluckorna för fönsterna.

Minuten senare, som om de stängda luckorna varit ett överenskommet tecken, satte sig polisen i rörelse. Som vanligt under de föregående lördagarna hade den hållit sig i skymundan. Nu såg han den rycka fram i plutoner från de angränsande gatorna, färdiga till attack. Plutonerna bredde ut sig i skyttelinje. När de kommit några meter från massan stannade de, säkrade hjälmarnas hakremmar och, utan något kommandorop eller någon vissling från en polispipa, böjde de sig framåt och kastade sig huvudstupa in mot den levande muren för att söka göra hål i den. Muren sviktade. Men den höll. Människorna trängdes ännu tätare samman. Trängseln pressade somliga av dem upp i luften. De stod ända till midjan i ett hav av människohuvuden och fäktade med armarna som om de sökte simma i land.

Två gånger gick polisen till attack, utan resultat. Massan skingrades inte – den kunde det helt enkelt inte. Från den plats, där Petreus stod, föreföll det som om

hela torget inneslutits. Trafiken hade stannat av. Rader av bussar höll stilla med surrande motorer i alla gatumynningar. På busstaken hade alla rest sig. Det hade plötsligen blivit alldeles tyst bland de tusende människorna, en spänd, olidlig tystnad. En man uppe på kolonnen steg fram och sade något. Men hans ord besvarades med tystnad.

Nu kom turen till den ridande polisen. Den skrittade fram i troppar, spred sig och sökte göra gluggar och gator i människogyttret. Hästarna tuggade fradga, kastade med huvudena och vispade med de långa svansarna. Hårda skänklar drev dem fram, ett dansande steg efter det andra. Här och där trängde höga skrik från massornas utkanter: människor som trampats ned av hästar eller av kamrater.

Petreus visste inte hur länge attacken varat, då det åter blev tyst. Hästarna hölls in. Några minuter senare drogs också den ridande polisen tillbaka, som om order getts att låta hungerparaden tåga av i lugn och ordning som förut. I stället ryckte rödakorssoldater in med bårar och bar bort dem igen mot Charing Cross' sjukhus. En prästklädd man uppe på kolonnbasen steg fram till dess kant, gestikulerade med båda armarna och satte megafonen för munnen. Men ingen svarade. Allt tycktes åter lugnt. Petreus tog av sig cylindern och torkade pannan och svettremmen. De var alldeles våta. Först nu kände han också hur huden hettade under kläderna, och han märkte att han andades kort som efter en häftig språngmarsch. Han undrade vad som egentligen hänt. Varför hade polisen gått till attack? Det hade den inte gjort förut. Vad hade den där talaren sagt, som kommit munnar och hjärtan att öppnas? Han tänkte: det var nära att någonting hänt! Det var första gången han bevittnade ett folkupplopp. Den nya erfarenheten fyllde honom nu, när faran var över, med en aldrig förut förnummen känsla av lockelse och skräck, som om två motsatta instinkter samtidigt höjde sina röster inom honom, spelade kontrapunktiskt mot varandra, en känsla erinrande om den man erfar som barn, när man ser en eldsvåda släckas, innan den fått riktig fart – besvikelsen över att elden inte fått leva ut sig själv, lättnaden över att den bekämpats.

Någon minut senare kom katastrofen. händelserna försiggick så snabbt att han inte hann göra sig reda för vad som hände. Han hade just satt cylindern tillbaka på skulten och stoppat näsduken, så som tidens och landets sed fordrade det, in under vänstra manschetten, då det hördes ett ilsket ringande av klockor och smattret av galopperande hästhovar från Strand. Det var brandkåren. Fem brandsprutor körde fram och bröstade av, den ena alldeles framför honom, de andra längre bort mellan gatumynningen och S:t Martins. Ett varningsrop stöttes ut från en megafon uppe på kolonnbasen och besvarades med en skärande signal från en visselpipa. Fem mäktiga vattenstrålar steg upp mot den låga, gula himmeln och föll som ett upplyst störtregn mittöver torget. Polisringen kring squaret vidgades. Det blev tomrum där de samlade vattenstrålarna öste ned. Slangarna riktades allt snedare. Polisringen vidgades ytterligare, delade upp sig i sektioner, där gatorna mynnade ut. Plötsligt såg Petreus en flod av människor

strömma mot sig ned mot Whitehall. Deras munnar var vidöppna eller hårt slutna och ögonen stirrade stela. Han blev stående förlamad och fascinerad.

Spring, spring! hörde han en röst alldeles intill sig. Annars kan ni bli ihjältrampad! Han såg på mannen som tilltalat honom och upptäckte att det var en poliskonstapel.

Han ryckte upp sig ur sin förlamning och började springa. Han hade redan åtskilliga tätt framför sig och andra omedelbart bakom sig. Han kände hur grova täspetsar trampade på hans hälar, och en flåsande andedräkt i sin nacke. En tung hand lades på hans axel, han pressades ned av den och var nära att falla mot mannen som sprang före honom. Det for en blixtnabb tanke genom honom: »Jag blir ihjältrampad. Jag måste försöka att komma in mot väggen». Han lade sina händer på mannens axlar framför honom och kom upp igen. Nu riktades vattenstrålarna ned mot Whitehall. De flyende människorna ute på körbanan trängde upp på trottoaren. Trängseln på den blev inom några ögonblick så stor att man inte kunde komma ett steg längre. Han stod upprätt med händerna för bröstet som ett instinktivt skydd mot bröstkorgen. Någon tätt inpå honom flåsade: »De tänker dränka oss som katter, dom djävlar!» Men han svarade inte, bara stirrade på vattenstrålarna som spelade över gatan som över ruinerna på en nedbränd byggnad. Han upptäckte att strålen riktades allt närmare trottoaren. Snart skulle den vara över dem. Han skaffade sig rum med ena armen för att trycka cylindern så långt ner över huvudet som möjligt, men märkte att han var barhuvad. Jag blir våt i huvudet, tänkte han. Det absurda i ett sådant bekymmer, i ett ögonblick då det kunde gälla livet, lugnade honom. Strålen vändes sakta mot trottoaren andra sidan gatan. Trängseln lättade en smula. Människorna satte sig åter i gång, ett kort steg i taget, Likt en oändlig kö som söker pressa sig genom ett vändkors. Han såg en möjlighet att förverkliga sin ursprungliga plan: att komma alldeles intill husväggen. Det lyckades honom efter några brutala ansträngningar. Han ställde sig med ryggen mot den och förflyttade sig sidledes, en fot i taget. Nu hade han inte långt kvar till hörnet av Whitehall och Whitehall Court, där klubben låg. Med den takten han höll skulle han vara framme om en fem, sex minuter. Då såg han med ens vattenstrålen svänga över gatan mot trottoaren där han stod. Han böjde sig fram och höll händerna över huvudet för att ta emot ösregnet. Vattnet skvalade över honom. Men han hade stöd mot väggen och kunde hålla sig upprätt utan att vackla. »De tänker dränka oss som katter», mumlade han.

Han var genomvåt när han äntligen kom till klubben. Hallen var full av människor som räddat sig dit in. Det tog honom en timme, innan han fick en bil och kunde komma hem. När den svängde in på Trafalgar square låg platsen tom som en glänsande lagun, och fönsterluckorna på Constitutional club hade åter öppnats.

Gustaf Hellström-sällskapet

Verksamhetsberättelse för år 2003

Styrelse

Styrelsens sammansättning har varit följande under verksamhetsåret:
Sverker Oredsson, ordförande, Eva Ström, vice ordförande, Anna Soutine, kassör, Göran Ågren, sekreterare, Lennart Leopold och Ingemar Ottosson, ledamöter samt Christian Bondeson och Mona Haglund, suppleanter.

Styrelsen har sedan föregående årsmöte hållit fyra protokollförda sammanträden samt ett antal mera informella kontakter. Vid styrelsens första sammanträde hölls en allmän och principiell diskussion om Sällskapets verksamhet. Därvid fastslogs de viktigaste målgrupperna för sällskapet:

- en bildad allmänhet i Kristianstad med omnejd men även intresserade i övriga delar av landet
- högskolestudenter och -lärare
- skolungdom
- tidningsvärlden och övriga medier.

Styrelsen har i övrigt vid sina sammanträden diskuterat och planerat mötesverksamheten och andra aktiviteter inom Sällskapet.

Till styrelsens sammanträden har Anders Bojs och Hans Holmberg varit adjungerade och dessa har bidragit med värdefulla synpunkter. Anders Bojs har dessutom haft ansvaret för programmet vid ett av Sällskapets allmänna medlemsmöten.

Revisorer och valberedning

Revisorer har varit Kerstin Hjelm och Ulla Mårtensson, med Elsa Christersson som suppleant.

Valberedningen har utgjorts av Roland Persson, sammankallande, samt Lars-Åke von Vultée och Erik Nordström.

Medlemmar och medlemsavgifter

Årsavgiften är 100 kronor för medlem och 50 kronor för familjemedlem. Årsavgiften för juridisk person är 1000 kronor. Ständigt medlemskap kan lösas för 2000 kronor (gäller ej juridisk person).

Vid årets slut hade Sällskapet 42 enskilda medlemmar och 24 familjemedlemmar.

Hedersmedlem

Vid sitt sammanträde den 29 september utsåg styrelsen *Ingemar Hermansson* till hedersmedlem i Sällskapet med följande motivering. "Sällskapet finner det utomordentligt värdefullt att Ingemar Hermansson skrivit den första heltäckande biografien över Gustaf Hellström och härvid behandlat såväl Hellströms skönlitterära författarskap som hans journalistiska verksamhet."

Ekonomi

Inkomsterna för år 2003 har uppgått till 7.546 kronor, varav 7.540 kronor utgör medlemsavgifter och 0 kronor bidrag från kommunen. 6 kronor har influtit i form av ränta.

Utgifterna för år 2003 har uppgått till 5.541 kronor. Den utgående balansen uppgår till 11.439 kronor.

För en utförligare ekonomisk redovisning hänvisas till bilaga.

Medlemsblad

Under verksamhetsåret har två medlemsblad utgivits till samtliga medlemmar.

Medlemsblad 1:2003 var inriktat på den del av Gustaf Hellströms författarskap som skildrar tiden före, under och efter andra världskriget. I ett fylligt utdrag ur romanen *Den gången* skildras Frankrike och första världskriget, sedda med Stellan Petreus ögon

Medlemsblad 2:2003 innehåller dels en presentation av Ingemar Hermanssons nyutkomna bok *Att vidga sitt synfält – Gustaf Hellström. Författare och utrikeskorrespondent*, dels en bearbetad version av professor Per Rydén's föredrag från årsmötet 2002 om Gustaf Hellström som utrikeskorrespondent.

Mötesverksamhet

Vid årsmötet den 28 april 2003 talade professor Sverker Oredsson över ämnet "Gustaf Hellström, USA och Versaillesfreden". Föredraget följdes av en längre stunds frågor och diskussioner.

Höstens allmänna medlemsmöte hölls den 19 oktober. Då talade professor Svante Nordin om "Hellström, Bök och vida världen, om ställningstagande till strömningar och händelser i världen hos dessa två samtida".

Medlemsmötet den 29 februari 2004 hade som rubrik "Gustaf Hellström, Wendes och vida världen". Programmet belyste följande frågor med anknytning till Hellström och hans författarskap: Vad betydde Wendes regemente i Kristianstad? Vilken var underofficerarnas ställning? Vilka följder fick Hellströms uppväxt för hans verksamhet som utrikeskorrespondent och författare? Inlägg gjordes av major Sven Scheutz, som står bakom flera böcker om Wendes, adjunkt Anders Bojs och redaktör Sven Hovne, Sydsvenskan.

Övriga aktiviteter

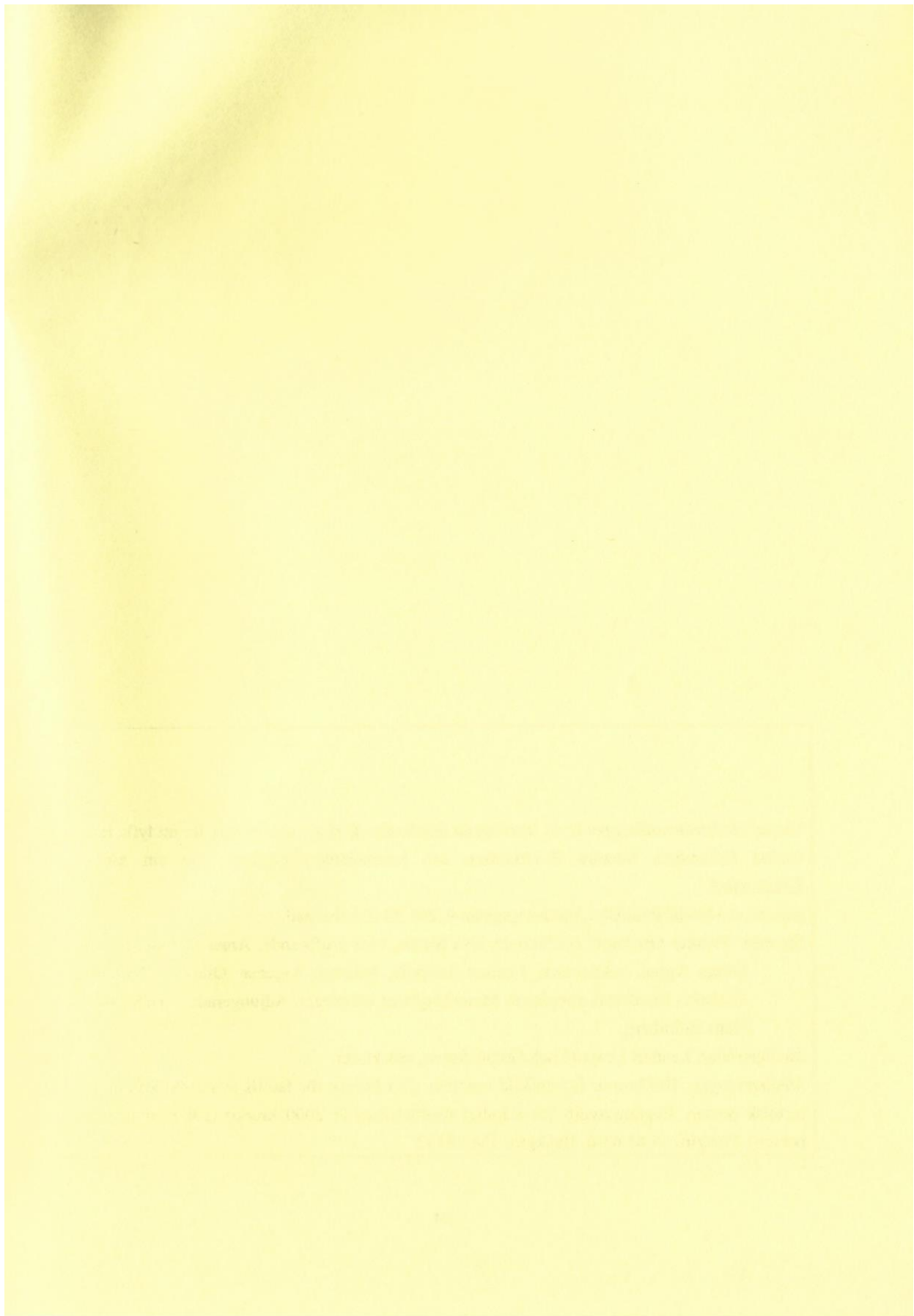
Vid Kristianstad bokfestival den 5-6 september deltog Sällskapet med ett bokbord, där Ingemar Hermanssons nyutkomna bok *Att vidga sitt synfält* samt pocketupplagan av Snörmakare Lekholm får en idé kunde köpas.

I samarbete med Bibliotekets vänner genomfördes den 14 maj en litterär vandring i Kristianstad i Hellströms, Bööks och andra författares fotspår med Anders Bojs och Hans Holmberg som vägvisare och berättare.

Slutord

Styrelsen har inriktat sitt arbete på att befästa det relativt nybildade Sällskapets ställning inom Kristianstads kulturliv. Recensioner, tidningsartiklar, medlemsblad och allmänna medlemsmöten har tydligt ökat intresset för Sällskapets verksamhet.

Styrelsen

Gustaf Hellström-sällskapet är ett ideologiskt fristående sällskap, som verkar för att lyfta fram Gustaf Hellströms litterära författarskap och journalistik. Sällskapet har sitt säte i Kristianstad.

Adress: c/o Stadsbiblioteket, Föreningsgatan 4, 291 32 Kristianstad.

Styrelse: Sverker Oredsson, ordförande, Eva Ström, vice ordförande, Anna Soutine, kassör, Göran Ågren, sekreterare, Lennart Leopold, ledamot, Ingemar Ottosson, ledamot, Christian Bondeson, suppleant, Mona Haglund, suppleant. Adjungerade: Anders Bojs, Hans Holmberg.

Medlemsblad: Lennart Leopold och Göran Ågren, redaktörer.

Medlemsavgift: 100 kronor för enskild medlem, 150 kronor för familj och 1000 kronor för juridisk person. Engångsavgift för ständigt medlemskap är 2000 kronor (gäller ej juridisk person). Postgiro 14 61 65-6, Bankgiro 5584-8147